

ANALIZA UBÓSTWA ENERGETYCZNEGO NA TERENIE GMINY ŚWIERCZE

ŚWIERCZE 2024

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

biuro@eko-precyzja.eu

eko-precyzja

Spis treści:

1. Wyjaśnienie pojęcia ubóstwa energetycznego.	4
2. Przyczyny problemu ubóstwa energetycznego.	6
3. Grupa osób ubogich energetycznie.	8
4. Syntetyczny opis gminy.	9
5. Ocena problemu ubóstwa energetycznego na terenie gminy Świercze.	10
5.1. Cechy społeczno-demograficzne.	12
5.2. Charakterystyka budynków, wpływająca na efektywność energetyczną.	14
6. Raport z realizacji prac terenowych.	19
7. Rola gminy w zapobieganiu powstawania problemu ubóstwa energetycznego.	23
8. Identyfikacja potrzeb inwestycyjnych w zakresie wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji w budynkach, które zamieszkują gospodarstwa zagrożone ubóstwem energetycznym.	26
9. Podsumowanie.	27

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba instytucji, do których wnioskowano o udostępnienie danych.	11
Tabela 2. Informacja na temat źródeł ciepła wykorzystywanych na terenie gminy Świercze.	14
Tabela 3. Liczba budynków mieszkalnych według roku budowy na terenie gminy Świercze.	17
Tabela 4. Wskaźniki umożliwiające oszacowanie kosztów inwestycji.	26

Spis rysunków:

Rysunek 1. Skala ubóstwa energetycznego w Polsce ze względu na jego przyczynę.	8
Rysunek 2. Mapa gminy Świercze.	10
Rysunek 3. Informacja na temat źródeł ciepła wykorzystywanych na terenie gminy Świercze.	15
Rysunek 4. Informacja na temat klas źródeł ciepła wykorzystywanych na terenie gminy Świercze. ...	15
Rysunek 5. Nisko- i wysokosprawne kotły centralnego ogrzewania.	16
Rysunek 6. Liczba budynków mieszkalnych na według roku budowy na terenie gminy Świercze.	17
Rysunek 7. Udział procentowy w średnich miesięcznych dochodów gospodarstwa domowego na osobę – według wskazanych przedziałów.	21
Rysunek 8. Udział procentowy budynków wymagających i niewymagających termomodernizacji.	21
Rysunek 9. Udział procentowy budynków gdzie panuje komfort cieplny.	22
Rysunek 10. Stan budynków według kategorii, względem ogółu.	23

1. Wyjaśnienie pojęcia ubóstwa energetycznego.

Problem ubóstwa energetycznego pierwszy raz dostrzeżono i zdefiniowano w Wielkiej Brytanii. Wypracowano tam definicję zjawiska, która brzmi: w sytuacji ubóstwa energetycznego znajduje się gospodarstwo domowe, które na utrzymanie dostatecznego poziomu ogrzewania musi przeznaczyć więcej niż 10% swojego dochodu. W wielu krajach właśnie ta definicja została przyjęta jako wyjściowa.

Definicja ubóstwa energetycznego została również scharakteryzowana przez dwóch polskich autorów, D. Owczarek i A. Miazga, którzy opisują ubóstwo energetyczne jako zjawisko polegające na doświadczeniu trudności w zaspokojeniu podstawowych potrzeb energetycznych w miejscu zamieszkania za rozsądną cenę, na które składa się utrzymanie adekwatnego standardu ciepła i zaopatrzenie w pozostałe rodzaje energii służące zaspokojeniu w adekwatny sposób podstawowych potrzeb funkcjonowania biologicznego i społecznego członków gospodarstwa domowego.¹

Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r. (tekst jednolity Dz. U. 2024 poz. 266), ubóstwo energetyczne oznacza sytuację, w której gospodarstwo domowe prowadzone przez jedną osobę lub przez kilka osób wspólnie w samodzielny lokalu mieszkalnym lub w budynku mieszkalnym jednorodzinnym, w którym nie jest wykonywana działalność gospodarcza, nie może zapewnić sobie wystarczającego poziomu ciepła, chłodu i energii elektrycznej do zasilania urządzeń i do oświetlenia, w przypadku gdy gospodarstwo domowe łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) Osiąga niskie dochody,
- 2) Ponosi wysokie wydatki na cele energetyczne,
- 3) Zamieszkuje w lokalu lub budynku o niskiej efektywności energetycznej.

Określając zjawisko ubóstwa energetycznego, EU Energy Poverty Observatory² (2021) wskazuje, że: „odpowiednie ogrzewanie i chłodzenie, oświetlenie, energia do zasilania urządzeń to podstawowe usługi konieczne do zagwarantowania godnego poziomu życia i zdrowia obywateli. Ponadto dostęp do tych usług energetycznych umożliwia obywatelom Europy realizację swojego potencjału i zwiększa inkluzywność społeczną. Gospodarstwa domowe dotknięte ubóstwem energetycznym doświadczają niewystarczającego poziomu podstawowych usług energetycznych ze względu na połączenie wysokich wydatków

¹ D. Owczarek, A. Miazga „Ubóstwo energetyczne w Polsce – definicja i charakterystyka społeczne grupy”, Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju, Warszawa 2015

² www.energypoverty.eu

na energię, niskich dochodów gospodarstw domowych, nieefektywnych budynków i urządzeń oraz szczególnych potrzeb energetycznych gospodarstw domowych”. Zatem zgodnie z sugestią Komisji Europejskiej ubóstwo energetyczne powstaje wtedy, gdy niskim dochodom gospodarstwa domowego towarzyszą wysokie koszty energii oraz niska efektywność energetyczna mieszkań. Podstawowy problem związany z pomiarem ubóstwa energetycznego polega na tym, że równocześnie trzeba badać bardzo różne kategorie, w tym dochody, potrzeby energetyczne generowane przez wielkość i skład gospodarstwa domowego oraz klasę energetyczną mieszkań.

W związku z brakiem szczegółowych analiz dotyczących problemu ubóstwa energetycznego oraz z brakiem wytycznych do ich wykonywania, przygotowano Metodykę Analizy Ubóstwa Energetycznego dla Gmin³, która stanowi źródło wiedzy dla samorządów i ułatwia identyfikację osób narażonych na to zjawisko.

Na potrzeby opracowania niniejszej analizy przyjęto definicję zaproponowaną w Metodyce analizy ubóstwa energetycznego dla gmin:

Ubóstwo energetyczne występuje wtedy, gdy gospodarstwo domowe nie jest w stanie zapewnić sobie wystarczającego poziomu ciepła, chłodu, oświetlenia i energii do zasilania urządzeń, w wyniku połączenia niskich dochodów, wysokich wydatków energetycznych i niskiej efektywności energetycznej w domu.

Kryteria ubóstwa energetycznego kwalifikujące do programów redukcji ubóstwa energetycznego określa się każdorazowo w programach wprowadzających instrumenty redukcji ubóstwa energetycznego⁴.

³ AGATA SKRZYPEK i ANNA WIERZCHOŁOWSKA – DZIEDZIC KRAJOWA AGENCJA POSZANOWANIA ENERGII SA, 2021 rok, <https://powietrze.malopolska.pl/wp-content/uploads/2022/05/Methodology-for-analysing-energy-poverty-1.pdf>

⁴ Ustawa Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r. (tekst jednolity Dz. U. 2022 poz. 1385 z późn. zm.)

2. Przyczyny problemu ubóstwa energetycznego.

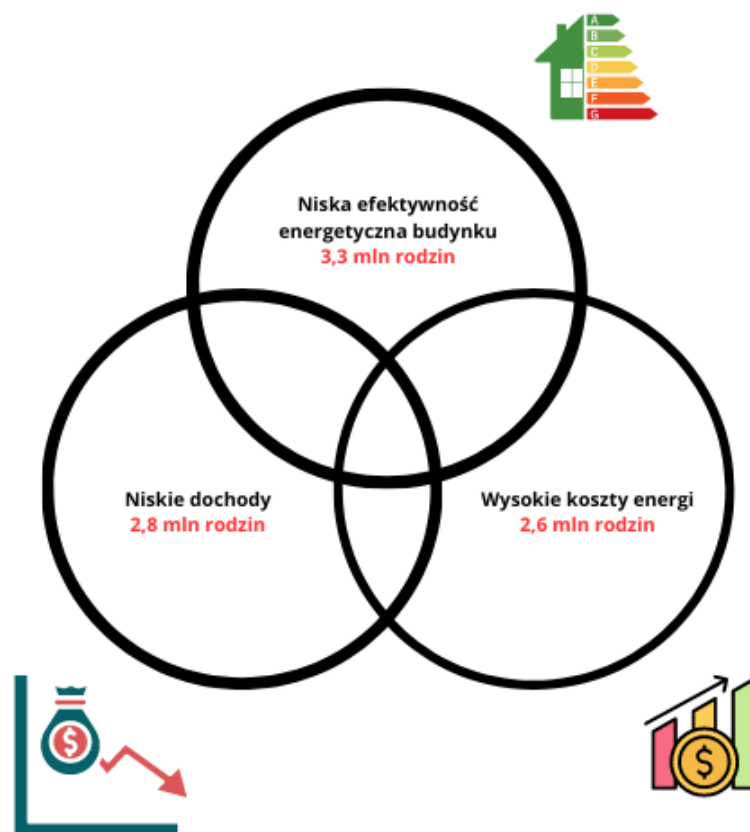
Zapewnienie ciepła i energii elektrycznej w miejscu zamieszkania stanowi jedną z podstawowych potrzeb człowieka. Sposoby realizacji tej potrzeby determinowane są przez szereg czynników związanych z jakością zajmowanego budynku, wielkością lokalu, wykorzystywanym źródłem ogrzewania, efektywnością urządzeń AGD, składem gospodarstwa domowego i jego dochodami oraz poziomem wiedzy o zachowaniach energooszczędnych. Z ubóstwem energetycznym mamy do czynienia, gdy gospodarstwo domowe „doświadcza trudności w zaspokojeniu podstawowych potrzeb energetycznych w miejscu zamieszkania za rozsądną cenę”⁵. Zjawisko to przejawia się m.in. odczuwanym brakiem komfortu cieplnego, zaległościami w opłatach za rachunki lub wysokimi wydatkami na energię, w szczególności gdy obciążają one budżet w stopniu uniemożliwiającym zaspokojenie innych, podstawowych potrzeb.

Zatem najistotniejszymi powodami ubóstwa energetycznego w gospodarstwie domowym są:

- 1) **Niska efektywność energetyczna budynku (przyczyny techniczne)** – występują, kiedy miejsce zamieszkania charakteryzuje się niskim poziomem efektywności energetycznej, co sprawia, że utrzymanie optymalnego standardu ciepła wymaga większych wysiłków. Inną przyczyną jest wadliwe działanie instalacji grzewczych, nieadekwatne do ogrzania danego mieszkania. Większe zużycie energii na ogrzanie pociąga za sobą większe wydatki i tym samym uszczuplenie rozporządzalnych zasobów gospodarstwa domowego, które mogą być przeznaczone na inne cele (często również o charakterze wydatków podstawowych). Niska efektywność energetyczna budynków i instalacji może również skutkować niewystarczającym dogrzaniem mieszkania, przez co optymalny standard ciepła nie może być utrzymany. Również nieefektywne energetycznie urządzenia gospodarstwa domowego np.: żarówki, sprzęt RTV i AGD mogą prowadzić do wyraźnego zwiększenia wydatków z budżetu domowego i tym samym zmniejszenia jego dochodu rozporządzalnego po uiszczeniu opłat energetycznych.

⁵ D. Owczarek, A. Miazga „Ubóstwo energetyczne w Polsce – definicja i charakterystyka społeczna grupy”, Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju, Warszawa 2015

- 2) **Niskie dochody (przyczyny ekonomiczne)** – występują w przypadku deprywacji zasobów ekonomicznych, która w konsekwencji może prowadzić do zaległości w opłatach za energię i odcięcie od źródeł energii lub oszczędzania na ogrzewaniu, aby zmniejszyć koszty rachunków za energię. Do tej grupy przyczyn należy zaliczyć również niewłaściwe zarządzanie budżetem domowym, które wpływa na trudności z pokryciem wydatków mieszkaniowych. Można wyobrazić sobie sytuację, w której gospodarstwo domowe funkcjonuje w budynku o optymalnej efektywności energetycznej oraz posiadającym sprawne urządzenia grzewcze i elektryczne, jednak z racji na deprywację materialną nie jest w stanie utrzymać optymalnego standardu ciepła oraz pokryć pozostałych niezbędnych wydatków energetycznych. Ta grupa przyczyn najbardziej zbliża w swojej charakterystyce ubóstwo energetyczne do ubóstwa ekonomicznego.
- 3) **Wysokie wydatki na energię (przyczyny związane z postawami wobec efektywnego wykorzystania energii)** – występują, gdy niewłaściwe używanie urządzeń prowadzi do znacznych strat energetycznych i w konsekwencji do zwiększenia wydatków energetycznych ponad poziom, na który może pozwolić sobie gospodarstwo domowe. Grupa tych przyczyn ma wymiar poznawczy, behawioralny i emocjonalny. Przykładem takich działań jest wietrzenie mieszkania przy odkręconych kaloryferach, pozostawianie urządzeń pobierających energię elektryczną bez potrzeby. W tym obszarze głównym moderatorem zachowań jest wiedza o efektywnym wykorzystaniu urządzeń grzewczych i elektrycznych czy też wiedza o inwestycjach w urządzenia o wyższej efektywności energetycznej (żarówki energooszczędne, termoizolacja budynków itd.).

Rysunek 1. Skala ubóstwa energetycznego w Polsce ze względu na jego przyczynę.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (GUS, 2021).

Różnice w obciążeniu budżetów domowych kosztami energii wskazują, że wzrost cen będzie silniej obciążał mniej zamożne rodziny. Co więcej, sytuacja materialna tych gospodarstw utrudni podjęcie inwestycji w termomodernizację i wymianę źródeł ciepła.

3. Grupa osób ubogich energetycznie.

Złożoność zjawiska ubóstwa energetycznego sprawia, że problem dotyczy nie tylko osób w trudnej sytuacji materialnej, choć emeryci, renciści i osoby z niskimi dochodami stanowią blisko połowę osób dotkniętych ubóstwem energetycznym w Polsce. Gwałtownie rosnące ceny paliw i energii, użytkowanie energochłonnych urządzeń, duże straty ciepła w budynku lub zły stan zdrowia to przykładowe czynniki, które sprawiają, że problem może dotyczyć także rodzin, które nie są ubogie w zakresie dochodowym. Z całą pewnością wydatki na energię silniej obciążają budżety domowe mniej zamożnych gospodarstw domowych. Najuboższe rodziny w 2020 roku, a więc jeszcze przed gwałtownymi zmianami cen, wydawały miesięcznie na energię średnio około 350 zł, co stanowiło ponad 1/3 ich dochodów. Dla porównania, wśród najzamożniejszych gospodarstw domowych, wydatki na energię i paliwa wynosiły około 650

zł, ale stanowiły mniej niż 5% ich dochodów⁶. Opierając się na danych ogólnokrajowych można stwierdzić, że zjawiskiem ubóstwa energetycznego najbardziej zagrożone są:

- osoby starsze i samotne oraz rodziny wielodzietne mieszkające w dużych domach,
- lokatorzy starych, komunalnych kamienic,
- ubodzy mieszkańcy wolnostojących domów.

Wynika to z faktu, iż osoby starsze i samotne oraz rodziny wielodzietne mieszkające w dużych domach są narażone na wysokie koszty ogrzewania, co w połączeniu z niskimi dochodami prowadzi do trudności w pokryciu tych wydatków. Należy wskazać, że lokatorzy starych, komunalnych kamienic często borykają się z problemem niskiej efektywności energetycznej budynków, co oznacza wyższe koszty zapewnienia komfortu cieplnego. Niestety, ubodzy mieszkańcy wolnostojących domów, mogą mieć ograniczony dostęp do nowoczesnych, energooszczędnych technologii, co zwiększa ich podatność na ubóstwo energetyczne. Wspólne dla tych grup są ograniczone możliwości finansowe oraz wyższe potrzeby energetyczne związane z nieefektywnymi budynkami.

4. Syntetyczny opis gminy⁷.

Gmina Świercze zajmuje powierzchnię 93,04 km² i zlokalizowana jest w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu pułtuskiego. Graniczy z pięcioma gminami, w tym:

- od północy - z gminą Gzy (powiat pułtuski),
- od wschodu - z gminą Winnica (powiat pułtuski),
- od południowego zachodu - z gminą Nasielsk (powiat nowodworski)
- od zachodu - z gminą Nowe Miasto (powiat płoński),
- od północnego zachodu z gminą Sońsk (powiat ciechanowski).

⁶ Badanie Budżetów Gospodarstw domowych (GUS, 2021).

⁷ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świercze na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2024.

Rysunek 2. Mapa gminy Świercze.

źródło: Raport o stanie gminy Świercze w roku 2023.

Na terenie gminy znajduje się 28 sołectw (Brodowo, Bruliny, Bylice, Chmielewo, Dziarno, Gaj, Gąsiorowo, Gąsiorówek, Godacze, Gołębie, Klukowo, Klukówek, Kosiorowo, Kościesze, Kowalewice Nowe, Kowalewice Włociańskie, Ostrzeniewo, Pękale, Prusinowice, Stpice, Strzegocin, Sulkowo, Świercze, Świercze-Siołki, Świerkowo, Świeszewko, Świeszewo, Wyrzyki) zamieszkiwanych według stanu na koniec roku 2023 przez około 4476 mieszkańców.

5. Ocena problemu ubóstwa energetycznego na terenie gminy Świercze.

W „Metodyce analizy ubóstwa energetycznego dla Gmin” przygotowanej przez Krajową Agencję Poszanowania Energii (KAPE) zastosowano dwa podejścia do identyfikacji zjawiska ubóstwa energetycznego w gminie. Pierwsze z nich ma na celu wstępną i bardzo ogólną identyfikację problemu. Opiera się na zebranych ogólnych danych, które wskazują liczbę osób potencjalnie narażonych na zjawisko ubóstwa energetycznego. Z tego też względu

identyfikacja ta obarczona będzie błędem, wskaże jednak ogólny odsetek mieszkańców potencjalnie narażonych na zjawisko ubóstwa energetycznego. Metoda ta pozwala na szybkie zebranie danych i oparta jest na danych zbiorowych, bez wskazania konkretnych osób narażonych na problem ubóstwa energetycznego. Drugie podejście opiera się na pogłębionych wywiadach.

W niniejszym opracowaniu wykorzystano metodę mieszaną, tj. oszacowano problem opierając się na zebranych ogólnych danych (danych statystycznych) oraz danych zebranych w ramach prowadzonej ankietyzacji terenowej i wizji lokalnej. Wyróżnia się dwie grupy czynników warunkujących ubóstwo energetyczne:

- pierwszą grupę stanowią cechy społeczno-demograficzne populacji, determinujące poziom dochodów oraz ryzyko ubóstwa,
- drugą stanowią elementy charakterystyki budynków, które wpływają na efektywność energetyczną (wiek budynku, powierzchnia mieszkania na jedną osobę i rodzaj źródła ogrzewania).

W celu dotarcia do grupy osób narażonych na zjawisko ubóstwa energetycznego podjęto współpracę z różnymi instytucjami, jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami typu NGO, fundacjami i osobami mogącymi posiadać wiedzę w zakresie osób ubogich energetycznie na analizowanym terenie. Poniższa tabela przedstawia rodzaj danych, o które wnioskowano w celu pozyskania informacji do stworzenia analizy.

Tabela 1. Liczba instytucji, do których wnioskowano o udostępnienie danych.

INSTYTUCJA	RODZAJ DANYCH
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach	• liczba gospodarstw domowych pobierających zasiłki, dodatki energetyczne i dodatki mieszkaniowe • liczba gospodarstw domowych pobierających świadczenia dla niepełnosprawnych lub rodzinne • liczba osób potrzebujących wsparcia w zakresie dotacji celowych
Urząd Gminy w Świerczu	• deklaracje dotyczące gospodarowania odpadami (liczba osób w gospodarstwie, liczba gospodarstw domowych zalegających w opłatach)

INSTYTUCJA	RODZAJ DANYCH
	• liczba gospodarstw domowych zadłużonych w podatku od nieruchomości, • rodzaj źródła ciepła.
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	• liczba gospodarstw domowych zakwalifikowanych do Programu Czyste Powietrze.
Główny Urząd Statystyczny	• Dane dotyczące skali ubóstwa na terenie powiatu pułtuskiego, w tym Gminie Świercze.

Źródło: opracowanie własne.

Można stwierdzić, że najważniejszym punktem analizy było pozyskanie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, gdyż jest on instytucją publiczną, która udziela wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, a zatem tym, które mogą mieć również problemy z zapewnieniem sobie odpowiednich warunków komfortu cieplnego.

5.1. Cechy społeczno-demograficzne.

Świadczenia socjalne

Głównym celem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerczach jest pomoc wszystkim mieszkańcom gminy znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, poprzez umożliwienie im przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Celem GOPS jest również profilaktyka czyli podejmowanie działań zapobiegających powstawaniu trudnych sytuacji. Świadczenia z pomocy społecznej są kategorią świadczeń pieniężnych oraz niepieniężnych i tworzą rozbudowany i zróżnicowany katalog. Świadczenia pieniężne są popularną kategorią pomocy społecznej i najbardziej pożądaną przez świadczeniobiorców.

Do najważniejszych wskaźników sygnalizujących ryzyko wystąpienia zjawiska ubóstwa energetycznego na terenie gminy zaliczyć należy liczbę gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej według kryterium dochodowego. Liczba gospodarstw domowych, które wymagają wsparcia i znajdują się poniżej kryterium

dochodowego stanowi tu 125. Szczegółowe informacje na temat parametrów z zakresu pomocy społecznej określono w załączniku nr 1 do niniejszej analizy.

Analizując dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach można stwierdzić, iż zasiłkiem stałym objętych jest 19 osób. Są to osoby całkowicie niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Kolejnym świadczeniem, które realizowane jest w ramach funkcjonowania GOPS są zasiłki okresowe. W 2023 roku przyznane zostały one 15 rodzinom. Przyczyna przyznania zasiłków okresowych wynika np. z długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia. Zasiłki celowe – które otrzymują osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej – przyznane zostały w 2023 roku 72 rodzinom⁸. Zasiłki te kierowane są do osób w celu umożliwienia im zapewnienia niezbędnych potrzeb życiowych.

Do pozostałych form pomocy przyznanych w 2023 roku zaliczyć można takie świadczenia jak:

- dożywianie „Posiłek w szkole i w domu” – liczba dzieci korzystających z pomocy niepieniężnej wyniosła 74, natomiast 34 rodziny otrzymały świadczenie pieniężne,
- świadczenie rodzinne – 189 wniosków o wypłatę,
- fundusz alimentacyjny – 17 rodzin,
- przyznanie asystenta rodziny – 7 rodzin,
- usługi opiekuńcze – 22 osoby,
- opieka wytchnieniowa – 8 osób.

Co więcej, jak wynika z informacji przekazanych przez GOPS, opieką pracowników socjalnych w 2023 roku objętych zostało 86 rodzin.

Z punktu widzenia niniejszej analizy, istotne są również dane dotyczące przyznanych w 2022 roku dodatków, takich jak:

- dodatek węglowy – 1 595 wniosków na kwotę 3 537 000,00 zł,
- dodatek osłonowy – 764 wniosków na kwotę 495 541,95 zł,
- dodatek do innych źródeł ciepła – 268 wniosków na kwotę 449 000,00 zł,
- dodatek elektryczny – 8 wniosków.

Powyższe świadczenia można określić mianem świadczeń energetycznych, co obrazuje skalę potrzeb w zakresie zakupu energii cieplnej i elektrycznej na terenie analizowanej gminy.

Jak wynika z danych GOPS i GUS udział ludności potrzebującej wsparcia z tytułu pomocy socjalnej na terenie gminy Świercze wynosi 7%.

⁸ Dotyczy zasiłku celowego i zasiłku celowego specjalnego.

Zadłużenia⁹

Niestety, z tytułu niewystarczających dochodów na terenie gminy Świercze dochodzi również do opóźnień lub braku wpłat z tytułu różnych zobowiązań podatkowych. Zgodnie z informacjami z Urzędu Gminy Świercze zaległości dotyczą m.in. opłat z tytułu:

- podatku rolnego – 47 dłużników,
- podatku od nieruchomości – 27 dłużników,
- opłaty za gospodarowanie odpadami – 71 dłużników.

Podsumowując na terenie gminy Świercze występuje 134 dłużników, co może wskazywać na brak wystarczających środków finansowych na pokrycie wszystkich bieżących potrzeb i zobowiązań. Liczba dłużników względem ilości gospodarstw domowych na terenie gminy wynosi zatem około 10%.

5.2. Charakterystyka budynków, wpływająca na efektywność energetyczną.

Kolejnym istotnym elementem analizy jest pozyskanie informacji na temat źródeł grzewczych stosowanych w mieszkaniach. Wiadomo, że nowsze źródła ogrzewania są bardziej ekologiczne, posiadają wyższą sprawność i zapewniają lepsze warunki cieplne w okresie zimowym, co przyczynia się nie tylko do poprawy komfortu cieplnego, ale także nie wpływa negatywnie na stan zdrowia.

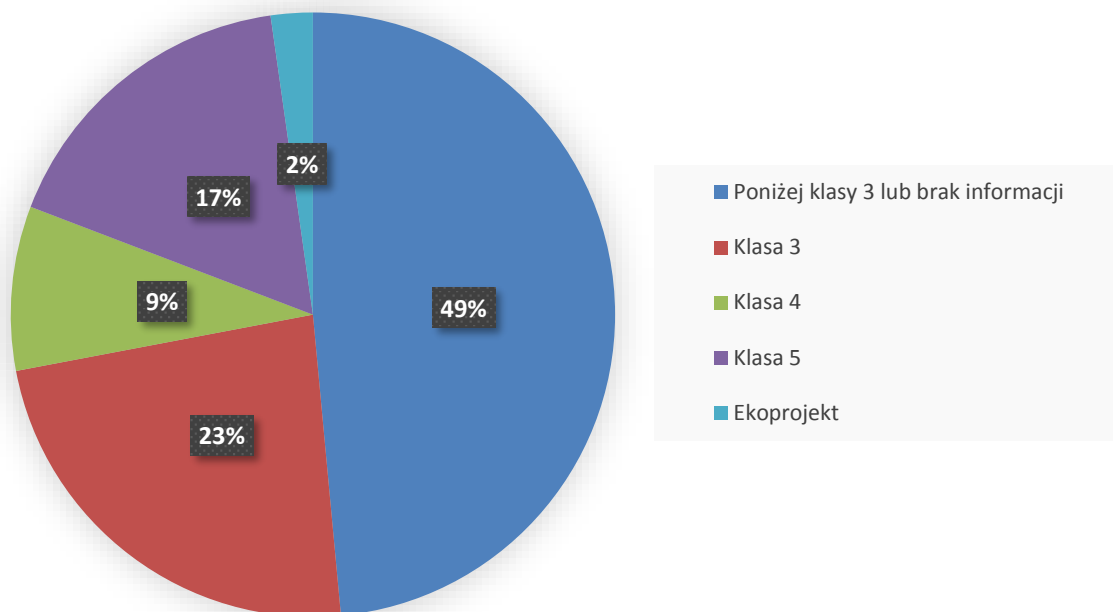
Do 30 czerwca 2022 r. każdy właściciel domu lub zarządca budynku na terenie kraju był zobligowany do wypełnienia deklaracji CEEB. Dzięki przekazanym danym możliwe jest określenie źródeł ciepła oraz ciepłej wody użytkowej w budynkach na terenie gminy Świercze. Dane na temat urządzeń grzewczych na paliwo stałe zawarte zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Informacja na temat źródeł ciepła wykorzystywanych na terenie gminy Świercze.

Lp.	Klasa źródła ciepła	Liczba	Udział %
1	Poniżej klasy 3 lub brak informacji	541	48,5
2	Klasa 3	262	23,5
3	Klasa 4	98	8,8
4	Klasa 5	189	17,0
5	Ekoprojekt	25	2,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie CEEB.

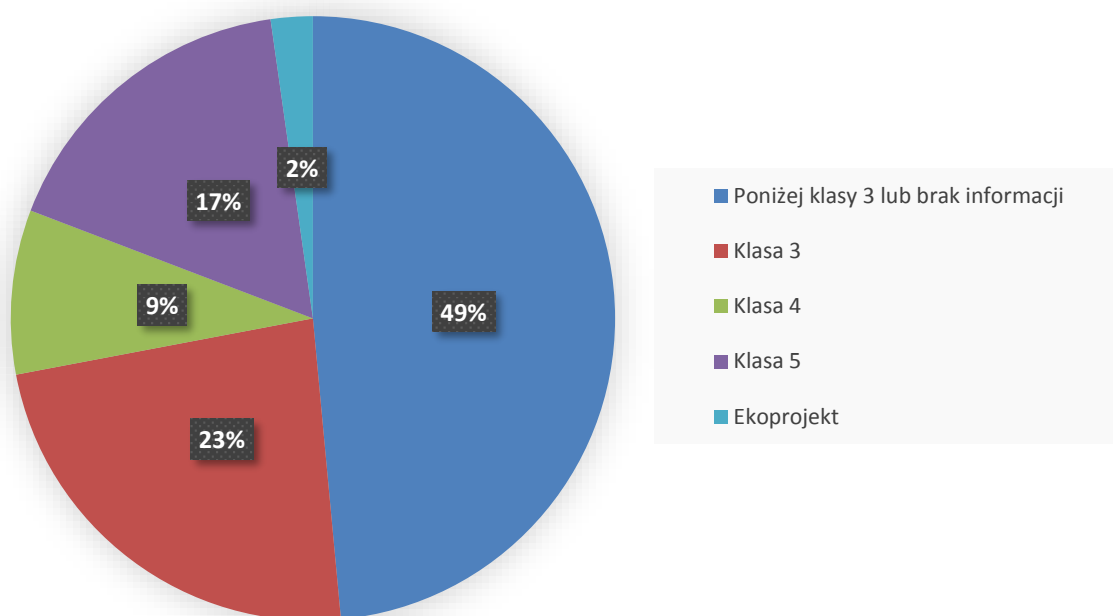
⁹ Dane na rok 2023.

Rysunek 3. Informacja na temat źródeł ciepła wykorzystywanych na terenie gminy Świercze.

źródło: opracowanie własne na podstawie CEEB.

Jak wynika z danych zawartych w CEEB, aż 803 (73%) źródeł ciepła stanowiących kotły na paliwo stałe zakwalifikowano do klasy 3 lub poniżej. Udział procentowy kotłów klasy 4, 5 i tych, które spełniają założenia ekoprojektu 27% co daje 312 urządzeń grzewczych. Sytuację tą ilustruje poniższy wykres.

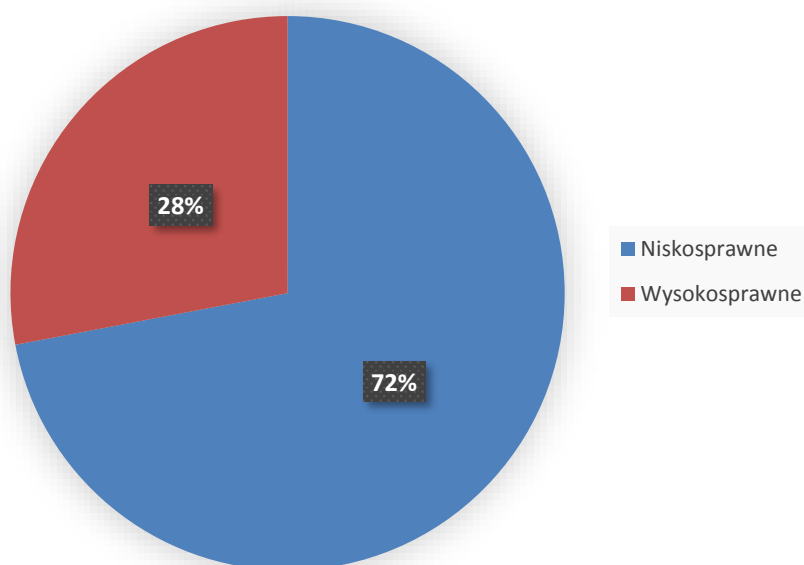
Rysunek 4. Informacja na temat klas źródeł ciepła wykorzystywanych na terenie gminy Świercze.

źródło: opracowanie własne na podstawie CEEB.

Należy pamiętać o tym, że zgodnie z mazowiecką uchwałą antysmogową:

- od 1 stycznia 2023 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
- od 1 stycznia 2028 r. nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności,
- posiadacze kominków musieli wymienić je do końca 2022 roku na takie, które spełniają wymogi ekoprojektu, lub wyposażyć je w urządzenie ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie.

W związku z powyższym kwestia wymiany źródeł ciepła wśród mieszkańców gminy Świercze jest priorytetowa.

Rysunek 5. Nisko- i wysokosprawne kotły centralnego ogrzewania.

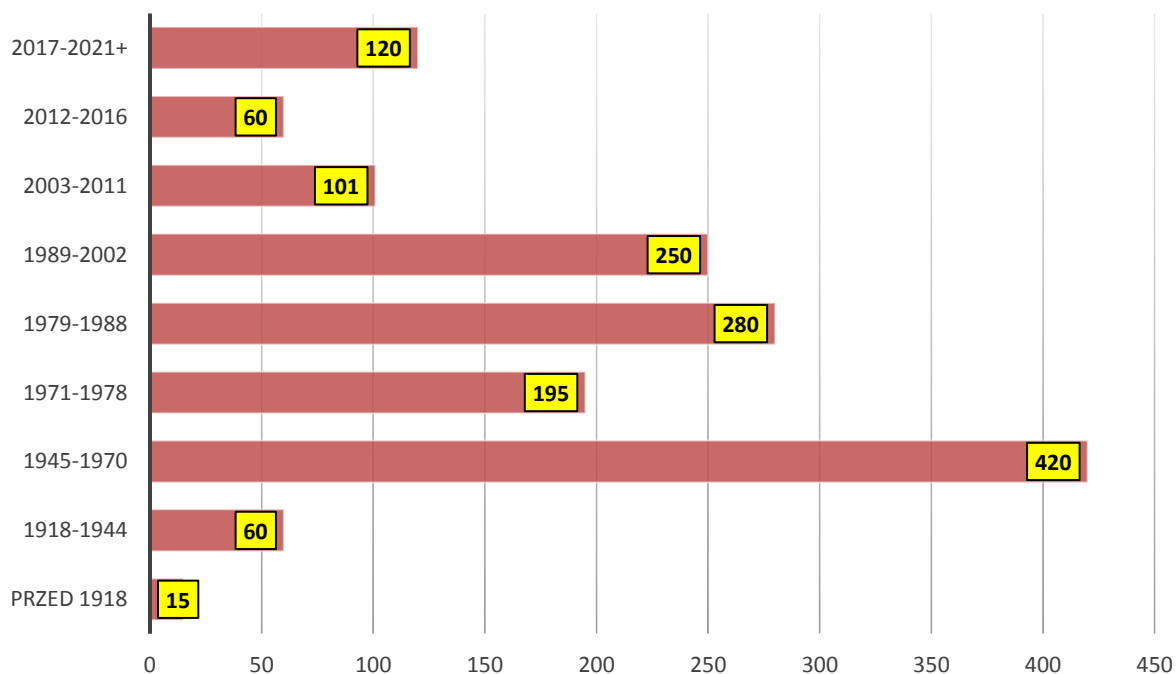
źródło: opracowanie własne na podstawie CEEB.

Kolejnym aspektem wymagającym analizy był stan techniczny budynków na terenie analizowanej gminy. W celu weryfikacji stanu technicznego budynków znajdujących się na terenie gminy Świercze dokonano ich analizy pod względem roku budowy. Okres budowy powiązany jest ściśle z wykorzystywaną technologią budowlaną, a także normami budowlanymi, co przekłada się bezpośrednio na klasę efektywności rozpatrywanych budynków. Liczbę nieruchomości w podziale na poszczególne okresy budowy przedstawiono poniżej.

Tabela 3. Liczba budynków mieszkalnych według roku budowy na terenie gminy Świercze.

Lp.	Rok budowy	Liczba budynków
1.	przed 1918	15
2.	1918-1944	60
3.	1945-1970	420
4.	1971-1978	195
5.	1979-1988	280
6.	1989-2002	250
7.	2003-2011	101
8.	2012-2016	60
9.	2017-2021+	120
Suma:		1501

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 6. Liczba budynków mieszkalnych na według roku budowy na terenie gminy Świercze.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wynika z powyższych danych, 970 budynków (ok. 64%) powstała przed rokiem 1988. Około 1 220 budynków (ok. 81%) powstała przed 2002 rokiem. Może przekładać się to na niezadowalający stan techniczny i termiczny budynków, co generować może konieczności prowadzenia na ich obszarze gruntownych prac termomodernizacyjnych. Można zatem założyć, iż poprawa ich klasy energetycznej może zostać zrealizowana poprzez np. docieplenie wybranych przegród zewnętrznych lub wymianę stolarki okiennej i drzwiowej (dotyczy to budynków, których termomodernizacja jest niewystarczająca).

W celu określenia skali ubóstwa energetycznego w następnych rozdziałach skorelowano informacje dotyczące cech społeczno-gospodarczych ze stanem i efektywnością energetyczną obiektów budowlanych, uwzględniając działania terenowe, potwierdzające zasadność wyciągniętych wniosków.

6. Raport z realizacji prac terenowych

Liczba gospodarstw domowych ubogich energetycznie (%) w porównaniu do ogółu:

Na podstawie złożonych deklaracji dotyczących opłat za gospodarkę odpadami, danych GUS i TERYT, przyjmuje się, że na dzień 31.12.2023 r. na terenie gminy Świercze znajduje się 1501¹⁰ budynków mieszkalnych (według deklaracji odpadowych 1304), gdzie zamieszkuje aktualnie 4476 mieszkańców.

Zgodnie z definicją przyjętą w metodyce za osoby ubogie energetycznie przyjęto takie, które jednocześnie:

- Posiadają niskie dochody,
- Ponoszą wysokie wydatki energetyczne (wysokość wydatków na ogrzewanie i energię elektryczną przekracza 10% dochodu),
- Zamieszkują budynki o niskiej efektywności energetycznej.

Opierając się na pozyskanych danych liczbowych, których źródło oraz wartości zaprezentowano w poprzedniej części analizy, udało się stworzyć wstępną listę adresów gospodarstw potencjalnie narażonych na zjawisko ubóstwa energetycznego. Następnie podjęto pracę w terenie, w celu weryfikacji stanu faktycznego. W pierwszej kolejności poddano ocenie stan techniczny wybranej próby budynków, podejmując próby przeprowadzenia wywiadu z ich mieszkańcami.

Do przeprowadzenia analizy uwzględniono zarówno pozyskane w trakcie wywiadu z mieszkańcami informacje, jak również wnioski z obserwacji, gdyż nie wszyscy respondenci chcieli udzielić odpowiedzi. W trakcie przeprowadzonej analizy oszacowano, że aktualnie udział ubogich energetycznie gospodarstw domowych stanowić może **11,8%** ich ogółu.

W aktualnej sytuacji gospodarczej, gdzie obserwujemy bardzo duży wzrost cen energii, poziom ubóstwa energetycznego na terenie całego kraju, jak również w gminie Świercze w najbliższym czasie na pewno wzrośnie.

¹⁰ Dane GUS – wszystkie budynki.

Ogrzewanie w gospodarstwach domowych zagrożonych ubóstwem energetycznym:

Źródłem ciepła stosowanym przez gospodarstwa ubogie energetycznie są głównie kotły na paliwo stałe, pozaklasowe, w których spalane są przede wszystkim drewno i węgiel kamienny.

Udział wydatków energetycznych w wydatkach ogółem gospodarstw domowych¹¹.

Dla większości mieszkańców wydatki na pokrycie kosztów energii – zarówno energii elektrycznej, jak i energii przeznaczonej na cele ogrzania mieszkań, nie stanowią problemu, natomiast dla około 9% stanowią one więcej niż 12% całkowitego dochodu gospodarstwa.

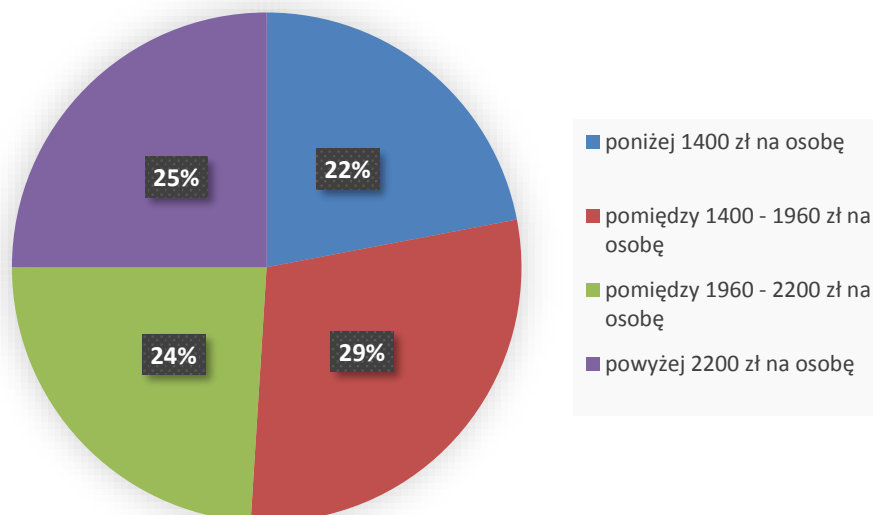
Około 78% spośród gospodarstw ubogich energetycznie jest w stanie ponieść wydatki na energię, kosztem ograniczenia innych wydatków. Są miesiące, w których koszty energii są bardziej odczuwalne w budżecie domowym – zazwyczaj w okresie zimowym koszty te znacznie wzrastają, gdy zużywa się więcej energii na oświetlenie i do celów grzewczych. Natomiast ponad 19% spośród tych gospodarstw ponosi wysokie bądź bardzo wysokie koszty energii w stosunku pozostałych wydatków i często nie ma możliwości zapłacenia rachunków kosztem innych potrzeb. Wydatki na energię stanowią wysoki odsetek ogólnych kosztów tych gospodarstw, ponieważ sprzęty, jak i oświetlenie przez nie używane są zazwyczaj nieenergooszczędne, a budynki w których mieszkają wymagają docieplenia ścian i stropów lub wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.

Wyniki badań ankietowych

W celu określenia zakładanego poziomu ubóstwa energetycznego, przeprowadzono badanie ankietowe wśród zainteresowanych mieszkańców gminy. Odpowiedzi udzieliło 90 osób podczas wywiadu bezpośredniego oraz 87 w trakcie realizacji ankiety internetowej. Do mieszkańców skierowano m.in. pytania:

- dotyczące średniego miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego, w przeliczeniu na osobę,
- czy budynek wymaga termomodernizacji,
- czy w budynku panuje komfort cieplny,
- jaki jest ogólny stan techniczny budynku. Wyniki ankietyzacji zestawiono na poniższych wykresach.

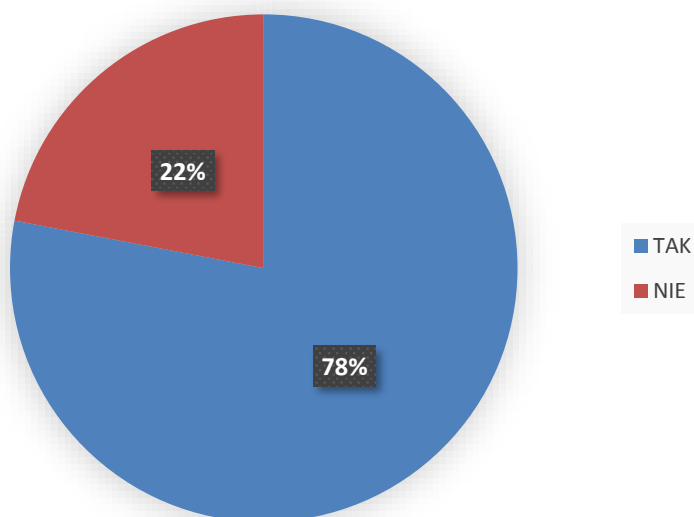
¹¹ Oszacowano na podstawie wywiadów z mieszkańcami (wartość uśredniona na podstawie próby badawczej wynikającej z ankietyzacji.).

Rysunek 7. Udział procentowy w średnich miesięcznych dochodów gospodarstwa domowego na osobę – według wskazanych przedziałów.

źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji.

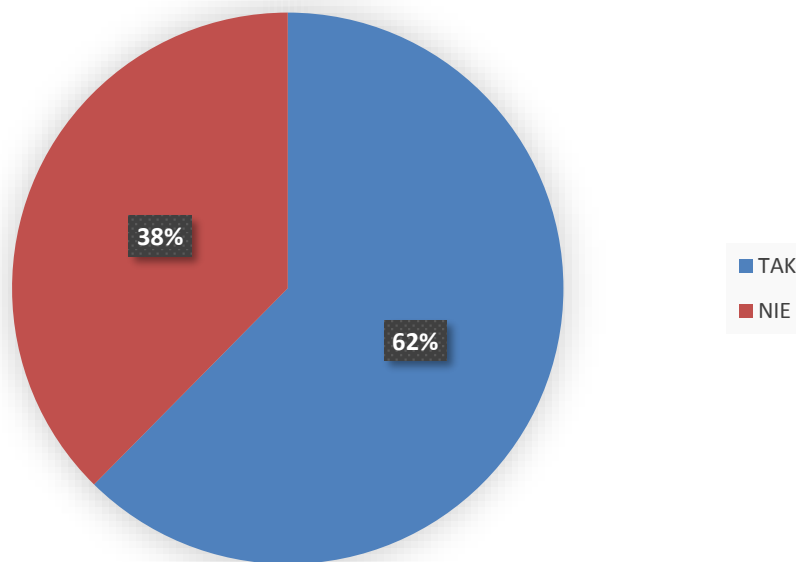
Jak wynika z pytania dotyczącego kryterium dochodowego, uzyskano dane, iż najniższy próg dochodowy osiąga 22% ankietowanych. Natomiast najwyższy próg dochodowy dotyczy 25% ankietowanych. Wynika z tego, że aż ponad 20% ankietowanych może mieć problemy ze sfinansowaniem podstawowych potrzeb, a zakup poszczególnych nośników energii może stanowić dużą część ich budżetu.

Rysunek 8. Udział procentowy budynków wymagających i niewymagających termomodernizacji.

źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji.

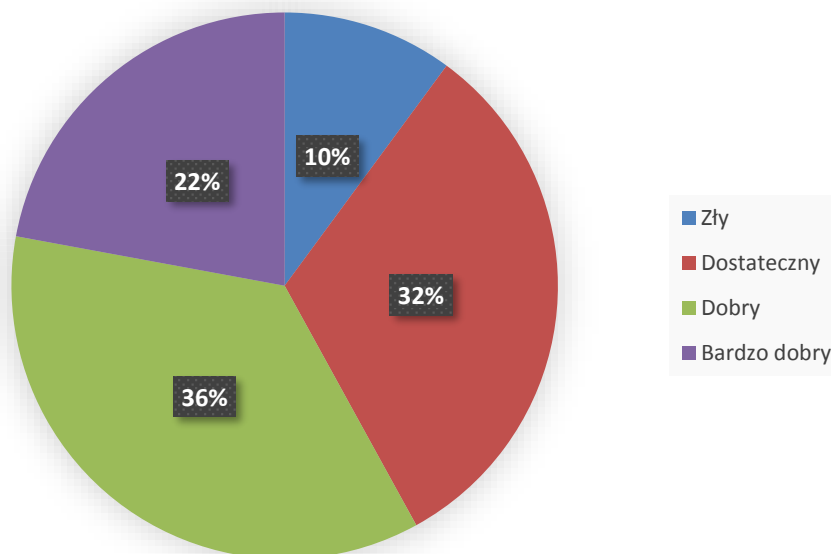
Jak wynika z powyższego wykresu, około 78% respondentów wskazało konieczność podjęcia prac termomodernizacyjnych, czy to obejmujących jedyne ocieplenie budynku, czy także wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. Przy dochodach określonych na poprzednim wykresie, około 22% respondentów będzie mieć trudności z wygenerowaniem wystarczających środków na taką inwestycję.

Rysunek 9. Udział procentowy budynków gdzie panuje komfort cieplny.

źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji.

Na pytanie dotyczące możliwości zapewnienia komfortu cieplnego w budynku, 62% respondentów zadeklarowało, że jest on osiągany, natomiast 38% wskazało brak możliwości zapewnienia sobie dogodnej temperatury w miejscu zamieszkania. Udział tych budynków zbliżony jest do ilości budynków wymagających termomodernizacji, przez co podejmowanie działań termomodernizacyjnych może poprawić tą sytuację.

Rysunek 10. Stan budynków według kategorii, względem ogółu.

źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji.

Na pytanie dotyczące stanu budynku, większość respondentów udzieliła odpowiedzi, że jest on w stanie dobrym lub bardzo dobrym (łącznie 58%). Pozostała część ankietowanych wskazała, że stan budynku jest dostateczny (32%) lub zły (10%).

7. Rola gminy w zapobieganiu powstawania problemu ubóstwa energetycznego.

Nadrzędnym działaniem mającym na celu pomoc narażonym na ubóstwo energetyczne powinien być system dofinansowań, przede wszystkim umożliwiający przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych budynków mieszkalnych znajdujących się w złym stanie technicznym, a także na wymianę starych, nieefektywnych systemów i instalacji grzewczych oraz urządzeń elektrycznych. Bardzo ważnym działaniem jest także doradztwo w kwestii prawidłowych zachowań sprzyjających efektywnemu wykorzystaniu energii. Działania termomodernizacyjne często wymagają dużych nakładów finansowych i zazwyczaj cechuje je również długi okres zwrotu. W wielu przypadkach właściciele budynków nie dysponują określonymi środkami finansowymi na przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych, a wiele osób wynajmujących mieszkania, nie planuje działań modernizacyjnych, z uwagi na to iż owe działania remontowe w okresie najmu nie „zwrócą się”. Warto również tutaj podkreślić, że dla mniejszych ulepszeń termomodernizacyjnych np. docieplenia tylko ścian zewnętrznych koszty robót (w tym wybór wykonawcy) są bardzo wysokie. W tym aspekcie pomocne okazało by się długoterminowe,

łatwe w uzyskaniu i niskoprocentowe kredytowanie prac termomodernizacyjnych dla mieszkańców.

Wdrożenie proponowanych instrumentów wymaga od gminy inicjatywy. Niezbędne jest pozyskanie dodatkowej informacji o warunkach mieszkaniowych w celu zidentyfikowania gospodarstw, które potrzebują wsparcia, wypracowanie formy pomocy dla tych gospodarstw, zapewnienie stałego dostępu do doradztwa energetycznego i na końcu monitorowanie efektów programu.

Mieszkańcy gminy Świercze mogą korzystać z pomocy w ramach Programu Rządowego „Czyste Powietrze”. Głównym jego celem jest zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program daje możliwość uzyskania wsparcia finansowego przez właścicieli domów jednorodzinnych na ocieplenie budynków, wymianę okien czy na wymianę starego kotła grzewczego. Program zachęca mieszkańców do działań ograniczających emisję szkodliwych dla zdrowia i środowiska zanieczyszczeń powietrza. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększają domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego, podwyższonego i najwyższego poziomu dofinansowania.

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, w 2023 roku na terenie gminy Świercze zrealizowano:

- 8 przedsięwzięć polegających na wymianie źródła ciepła na kocioł gazowy (kwota wypłaconej dotacji wyniosła tu 81 259,83 zł),
- 7 przedsięwzięć polegających na wymianie źródła ciepła na biomasę (kwota wypłaconej dotacji wyniosła tu 117 725,04 zł),
- 1 przedsięwzięcie polegające na wymianie źródła ciepła na ogrzewanie elektryczne (kwota wypłaconej dotacji to 9000,00 zł),
- 9 przedsięwzięć polegających na wymianie źródła ciepła na pompę ciepła powietrze/woda (kwota wypłaconej dotacji to 326 544,00 zł),
- 15 przedsięwzięć termomodernizacyjnych (kwota wypłaconych środków w ramach dotacji to 306 962,03 zł).

Łączna liczba przedsięwzięć zrealizowanych w 2023 roku wyniosła zatem 40, a suma wypłaconej dotacji stanowiła 841 490,90 zł.

Aby gmina Świercze skutecznie mogła rozwiązywać problem ubóstwa energetycznego konieczne jest uwzględnienie tych zagadnień w dokumentach strategicznych, takich jak Program Rewitalizacji, czy aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

Wśród zagadnień, które można wprowadzić do tych dokumentów zaliczyć można:

1. Działania edukacyjno-informacyjne:
 - organizowanie kampanii edukacyjnych, które dotyczyć mogą efektywnego wykorzystania energii oraz dostępnych form wsparcia,
 - prowadzenie szkoleń dla mieszkańców z zakresu oszczędzania energii i korzyści z termomodernizacji.
2. Wsparcie techniczno-finansowe:
 - umożliwienie dostępu do programów wspierających termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła na bardziej efektywne energetycznie.
3. Doradztwo energetyczne:
 - zapewnienie bezpłatnego doradztwa w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków.
4. Inwestycje w infrastrukturę:
 - działania termomodernizacyjne.
5. Rozwój OZE poprzez promowanie i wspieranie instalacji odnawialnych źródeł energii, takich jak panele fotowoltaiczne czy pompy ciepła.

Wprowadzenie powyższych zagadnień do programów rewitalizacji oraz planów gospodarki niskoemisyjnej przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, a także zwiększenia efektywności energetycznej oraz redukcji emisji zanieczyszczeń.

8. Identyfikacja potrzeb inwestycyjnych w zakresie wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji w budynkach, które zamieszkują gospodarstwa zagrożone ubóstwem energetycznym.

W celu oszacowania kosztów niezbędnych przedsięwzięć niskoemisyjnych kierowano się wskaźnikami określonymi w „Metodyce analizy ubóstwa energetycznego dla gmin”:

Tabela 4. Wskaźniki umożliwiające oszacowanie kosztów inwestycji¹².

Lp.	Inwestycje	Wskaźnik kosztowy zł/m ²	Wskaźnik kosztowy zł/m ² p.u.
1.	wymiana okna (standard nie mniejszy niż $U = 0,9 \text{ W/m}^2/\text{K}$)	945 – 1 330	-
2.	docieplenie dachu wełną mineralną (materiał + robocizna)	85 - 95	-
3.	docieplenie ścian wełną mineralną (materiał + robocizna)	207 - 245	-
4.	docieplenie ścian styropianem (materiał + robocizna)	173 - 200	-
5.	wymiana źródła ciepła na pompę ciepła z robocizną (90 W/m ² p.u.)	-	190 - 466
6.	wymiana źródła ciepła na pompę ciepła z robocizną (150 W/m ² p.u.)	-	317 - 777
7.	kocioł gazowy z robocizną (90 W/m ² p.u.)	-	52 - 107
8.	kocioł gazowy z robocizną (150 W/m ² p.u.)	-	86 - 178

Źródło: Metodyka analizy ubóstwa energetycznego dla gmin, KAPE.

¹² Należy zaznaczyć, iż wskaźniki kosztowe określone zostały w 2021 roku i mogły ulec zmianie. Zakłada się wzrost nawet do 30% w okresie od 2021 do 2024 roku.

9. Podsumowanie.

Przedmiotowa analiza stanowi punkt wyjścia oraz podstawę do podejmowania działań zmierzających do redukcji skali ubóstwa energetycznego i poprawy jakości życia mieszkańców gminy Świercze.

Ubóstwo energetyczne jest ściśle związane z niską emisją i smogiem. Rodziny mieszkające w domach o niskim standardzie energetycznym potrzebują dużo taniej energii. Tania energia oznacza spalanie paliw niskiej jakości w piecach, które nie spełniają norm, co generuje zanieczyszczenie, obniża jakość życia i je skraca – wszystkim, którzy mieszkają w danym gospodarstwie domowym, ale także w sąsiedztwie. Zwalczanie ubóstwa energetycznego nie jest zatem problemem osób ubogich, ale leży w interesie wszystkich grup społecznych.

Aby oszacować skalę ubóstwa energetycznego na terenie gminy Świercze zgodnie z definicją zawartą w metodyce, przyjęto następujące kryteria:

- niskie dochody gospodarstwa domowego,
- wysokie wydatki energetyczne,
- niska efektywność energetyczna budynku.

W trakcie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że na obszarze gminy Świercze jest 15,2% ubogich energetycznie gospodarstw domowych – co stanowi wartość szacunkową.

Duży udział dotacji na termomodernizację i wymianę źródła ciepła na bardziej ekologiczne powinien przyczynić się do trwałej poprawy jakości życia ubogich energetycznie rodzin i społeczności lokalnej. Tak wszechstronna pomoc jest jednak bardzo droga i wobec skromnego budżetu programu obejmie jedynie niewielką część gospodarstw ubogich energetycznie. Działania termomodernizacyjne często wymagają dużych nakładów finansowych i zazwyczaj cechuje je również długi okres zwrotu. W wielu przypadkach właściciele budynków nie dysponują określonymi środkami finansowymi na przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych, a wiele osób wynajmujących mieszkania, nie planuje działań modernizacyjnych, z uwagi na to iż owe działania remontowe w okresie najmu nie „zwrócą się”. Warto również tutaj podkreślić, że dla mniejszych ulepszeń termomodernizacyjnych np. docieplenia tylko ścian zewnętrznych koszty robót (wybór wykonawcy) są bardzo wysokie. W tym aspekcie pomocne okazało by się długoterminowe, łatwe w uzyskaniu i niskoprocentowe kredytowanie prac termomodernizacyjnych.

Dominującą grupą ubogich energetycznie są gospodarstwa prowadzone przez osoby w wieku poprodukcyjnym. O ile wysokość dochodów emerytów jest w dużej mierze od nich niezależna, o tyle można zakładać, że większa mobilność mogłaby się przyczynić do lepszego dopasowania wielkości lokalu do jedno- czy dwuosobowych gospodarstw domowych. Nie jest to łatwe gdyż, istnieją czynniki kulturowe - „nie przesadza się starych drzew”. W przypadku tej grupy jedynym sensownym wsparciem wydaje się pomoc społeczna oraz zwiększenie świadczeń emerytalnych.

Niezwykle ważnym wynikiem przedstawionym w raporcie jest struktura paliw wykorzystywanych przez gospodarstwa ubogie energetycznie. Najczęściej są to paliwa brudne, tj. węgiel oraz drewno, dlatego gmina Świercze szczególnie skupić się musi na zmianie paliw na emitujące mniej zanieczyszczeń i bardziej ekologiczne. Skala ubóstwa materialnego jak również niski standard energetyczny budynków mieszkalnych gospodarstw ubogich energetycznie powoduje, że ryzykowne jest forsowanie wymiany istniejących źródeł na drogie w zakupie pompy ciepła, które w przypadku gorzej docieplonych domów mogą być też drogie w użytkowaniu, tak więc należy promować znacznie tańsze ekologiczne kotły na pelet, ogrzewanie elektryczne z zasobnikiem ciepłej wody (zużywające energię w taniej taryfie) i kolektory słoneczne.

Ważną rolę w zapobieganiu ubóstwu energetycznemu odgrywa również kwestia świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska, ochrony powietrza i oszczędności energii, które dla wielu są zagadnieniami bliżej nieznanymi. Konieczna jest intensywna edukacja ekologiczna obywateli w zakresie wyżej wymienionych kwestii, uświadomienie społeczności korzyści wynikających z zakresu działań termomodernizacyjnych, energooszczędnych i ekologicznych, a także wskazanie możliwych instrumentów finansowania.

Podsumowując, do działań, które pomogą ograniczyć ubóstwo energetyczne na terenie gminy Świercze zaliczyć więc można:

1. Działania z zakresu edukacji ekologicznej i energetycznej, w tym:
 - organizowanie warsztatów i spotkań informacyjnych na temat efektywnego wykorzystania energii, dostępnych programów wsparcia oraz korzyści płynących z termomodernizacji,
 - dystrybucja broszur, informatorów lub poradników dobrych praktyk dotyczących oszczędzania energii oraz ekologicznych źródeł ciepła.
2. Wsparcie finansowe i techniczne poprzez dofinansowania i dotacje:

- pomoc mieszkańcom w uzyskaniu środków na termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła poprzez programy takie jak "Czyste Powietrze",
- zapewnienie bezpłatnych konsultacji z ekspertami w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków (ekodoradca, energetyk gminny),
- pomoc we wdrażaniu i rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE): Instalacja paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła czy kolektorów słonecznych.

3. Współpraca z organizacjami i instytucjami:

- partnerstwa lokalne, tj. nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami finansowymi oraz przedsiębiorstwami energetycznymi w celu realizacji wspólnych projektów (np. NGO),
- programy pilotażowe, tj. udział w programach mających na celu testowanie nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu .

Wdrożenie powyższych działań pozwoli gminie Świercze skutecznie przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu, poprawiając jakość życia mieszkańców oraz przyczyniając się do ochrony środowiska.

Załącznik nr 1 – Wskaźniki dotyczące pomocy społecznej.

Nazwa wskaźnika	Wymiar 1	Wymiar 2	Jednostka miary	2023
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej - wskaźniki (Wymiary: Wyszczególnienie)	beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	-	osoba	650
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (Wymiary: Kryteria dochodowe)	ogółem	ogółem	gosp.	126
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (Wymiary: Kryteria dochodowe)	poniżej kryterium dochodowego	ogółem	gosp.	125
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego (Wymiary: Kryteria dochodowe)	powyżej kryterium dochodowego	ogółem	gosp.	1
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku (Wymiary: Kryterium dochodowe; Wiek)	ogółem	ogółem	osoba	292
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku (Wymiary: Kryterium dochodowe; Wiek)	poniżej kryterium dochodowego	ogółem	osoba	291
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku (Wymiary: Kryterium dochodowe; Wiek)	powyżej kryterium dochodowego	ogółem	osoba	1
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku (Wymiary: Kryterium dochodowe; Wiek)	ogółem	ogółem	%	6,5
Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku (Wymiary: Kryterium dochodowe; Wiek)	poniżej kryterium dochodowego	ogółem	%	6,5

źródło: Główny Urząd Statystyczny, GOPS w Świerczach.